

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ UKMERGĖS RAJONO SAVIVALDYBĘ

2022-03-08 Nr. 4D-2021/2-1497
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje buvo gautas X (toliau vadinama – Pareiškėja) skundas (toliau vadinama – Skundas) dėl Ukmergės rajono savivaldybės (toliau vadinama ir – Savivaldybė) administracijos atsakingų pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai išnagrinėjus jos 2021-08-23 kreipimuisi, netinkamai vykdžius daugiabučių namų savininkų bendrijos „A“ (toliau vadinama – Bendrija) kontrolę ir priežiūrą (neužtikrinant jos prašomų dokumentų (grynųjų pinigų mokėjimą Bendrijai patvirtinančių dokumentų, mokesčių apskaičiavimo žiniaraščių nuo 2008-01-31) pateikimo).

2. Skunde, be kitų aplinkybių, Pareiškėja nurodo (prašo):

2.1. „Atsižvelgiant į pateiktą atsakymą (jis yra netikras, netikslus, nepilnas ir neišsamus), prašau pateikti visus mano grynų pinigų mokėjimą faktą Bendrijai patvirtinančius dokumentus ir mokesčių apskaičiavimo žiniaraščius nuo 2008 m. sausio 31 d., nes minėtoje Bendrijoje aš gyvenu nuo 2008 m. sausio 31 d. Priedama soc. būsto nuomos sutarties kopija“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Prašau atsakyti į klausimą, ar Bendrijoje buhalterinė apskaita buvo vedama laikantis LR Buhalterinės apskaitos įstatymu, grynų pinigų apskaita buvo atliekama laikantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. vasario 17 d. nutarimu Nr. 179 [patvirtintomis] „Kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklėmis“? Ir atsakyti, ar mokesčiai buvo apskaičiuojami laikantis tuo metu galiojančių teisės aktų, o būtent, vandens kaina, nusidėvėjimo ir kt.“;

2.3. „Prašau išsireikalauti pilnai mane dominančią informaciją apie save, t. y. nuo 2008 m. sausio 31 d.“

3. Su Skundu ir Skundo papildymo dokumentais, be kita ko, pateikta:

3.1. **Savivaldybės administracijos 2021-12-08 raštas Nr. (6.6)18-5584, adresuotas Pareiškėjai (kopija) (nurodoma, jog atsakoma į 2021-11-10 prašymą), kuriame rašoma:**

3.1.1. „Administracija, atsižvelgdama į rašto dalį *Kaip apskaičiuojami mokesčiai* ir išnagrinėjusi visą su skundu susijusią medžiagą, informuoja, kad Pareiškėja kiekvieną mėnesį turėjo galimybę susipažinti su apskaičiuotais DNSB „A“ mokesčiais butui Nr. <...>. Už 2019 m. sausio,

vasario, kovo, balandžio mėnesius Pareiškėja sumokėjo mokesčius grynaisiais pinigais, juos patvirtindama savo parašu“;

3.1.2. „Administracija, atsižvelgdama į rašto dalį *Kaip apskaičiuojami mokesčiai* ir išnagrinėjusi visą su skundu susijusią medžiagą, informuoja, kad UAB „B“ 2021 m. liepos 13 d. raštu Nr. SD21-629 bei 2021 m. liepos 29 d. raštu Nr. SD21-675 išsamiai ir aiškiai nurodė Pareiškėjai, kokiais Ukmergės rajono savivaldybės tarybos sprendimais yra nustatyti prašyme minimi mokesčiai, o taip pat buvo nurodyti visi šių mokesčių už atskiras paslaugas dydžiai. 2021 m. lapkričio 19 d. UAB „B“ atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus raštą, pateikė atsakymą Nr. SD21-920 „Dėl informacijos pateikimo“ apie fizinio asmens X „Sutarties apyvartos ataskaitą“, kurioje atsispindi išrašytų sąskaitų suma ir atlikti mokėjimai. Kas mėnesį yra išrašomi pranešimai-sąskaitos už praėjusį kalendorinį mėnesį ir įmetami į pašto dėžutes“;

3.1.3. „Šiuo metu yra vykdomas Vilniaus regiono apylinkės teismo sprendimas dėl Pareiškėjos iškeldinimo iš gyvenamojo būsto adresu <...>, Ukmergėje. Vykdomasis raštas perduotas antstoliui vykdymui“;

3.1.4. „Nesutinkant su šiuo atsakymu, per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos galite skusti savivaldybės administracijos direktoriui, Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui“;

3.2. Savivaldybės administracijos 2022-01-04 raštas Nr. (3.9)18-26, adresuotas Pareiškėjai (kopija) (nurodoma, jog atsakoma į 2021-12-08 prašymą), kuriame rašoma:

3.2.1. „Ukmergės rajono savivaldybės administracija (toliau – Administracija) atsakydama į 2021 m. gruodžio 8 d. X (toliau – Pareiškėja) raštą gautą elektroniniu paštu (užregistruota DVS 2021-12-08 Nr. 40-1335) „Dėl atsakymo“ bei vadovaudamasi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 3 punktu, teigiančiu, kad prašymas ar skundas gali būti nenagrinėjamas, jeigu paaiškėja, kad dėl to paties klausimo atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą, informuoja, kad Jūsų raštas pakartotinai nagrinėjamas nebus. Daugiau jus dominančių duomenų savivaldybė neturi“;

3.2.2. „Bendrijos buhalterinė apskaita yra tvarkoma pagal Lietuvos Respublikos daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų 1995 m. vasario 21 d. įstatymo Nr. I798 bei kitus teisės aktus“;

3.2.3. „Primename, kad šiuo metu yra vykdomas Vilniaus regiono apylinkės teismo sprendimas dėl Pareiškėjos iškeldinimo iš gyvenamojo būsto adresu <...>, Ukmergėje, vykdomasis raštas perduotas antstoliui vykdymui“;

3.2.4. „Šis sprendimas gali būti skundžiamas savivaldybės administracijos direktoriui, Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, Vilnius) arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, Vilnius)“;

3.3. Savivaldybės administracijos 2022-01-17 raštas Nr. (3.9)18-287, adresuotas Pareiškėjai (kopija) (nurodoma, jog atsakoma į 2022-01-16 prašymą), kuriame rašoma:

3.3.1. „Atsakydami į Jūsų 2022 m. sausio 16 d. prašymą „Dėl informacijos suteikimo“, informuojame Jus, kad kadangi šio prašymo turinys yra nekonkretus ir nesuprantamas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 2 punktu, šis prašymas nebus nagrinėjamas“;

3.3.2. „Nesutikus su šiuo sprendimu, per 30 dienų nuo jo gavimo dienos turite teisę skusti jį pasirinktinai savivaldybės merui, Lietuvos administracinių ginčų komisijai ar Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2 Vilnius)“;

3.4. Savivaldybės administracijos 2022-01-17 raštas Nr. (3.9)18-288, adresuotas Pareiškėjai (kopija) (nurodoma, jog atsakoma į 2022-01-04 prašymą), kuriame rašoma:

3.4.1. „Atsakydami į Jūsų 2022 m. sausio 4 d. prašymą „Prašymas dėl atsakymo pateikimo“, informuojame Jus, kad kadangi šio prašymo turinys yra nekonkretus ir nesuprantamas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 2 punktu, šis prašymas nebus nagrinėjamas“;

3.4.2. „Nesutikus su šiuo sprendimu, per 30 dienų nuo jo gavimo dienos turite teisę skųsti jį pasirinktinai savivaldybės administracijos direktoriui, Lietuvos administracinių ginčų komisijai ar Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2 Vilnius).“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 ir 20 straipsniais, Seimo kontrolierė dėl Pareiškėjos Skunde nurodytų aplinkybių kreipėsi į Savivaldybės administraciją.

Iš Savivaldybės administracijos pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

4.1. „Administracija, atsižvelgdama į rašto 4 dalies *Pateikti informaciją Pareiškėjos Skunde nurodytais klausimais* 4.1. punktą, informuoti ar buvo imtasi veiksmų reaguojant į Bendrijos 2021-11-29 rašte Nr. BK1 pateiktą informaciją, kad ji neturi duomenų apie Pareiškėjos iki 2019 m. sausio mėn. atliktus mokėjimus; jeigu ne – nurodyti priežastis, kodėl, informuoja, kad kreipėsi į Bendrijos pirmininkę dėl informacijos pateikimo apie mokesčių žiniaraščių ir apmokėjimų grynaisiais pateikimo. Bendrijos pirmininkė informavo, kad, jai pradėjus eiti šias pareigas, tokie dokumentai perduoti nebuvo. Pastebėtina, kad buhalterinės apskaitos ir kasos dokumentai, atsižvelgiant į Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. kovo 9 d. įsakymo Nr. V-100 „Dėl bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodyklės patvirtinimo“ 10.15 punktą „Ūkinę operaciją ar ūkinį įvykį patvirtinantys apskaitos dokumentai“, saugomi 10 metų. Bendrijų buhalterinė apskaita ir finansinė atskaitomybė vykdoma remiantis Lietuvos Respublikos 1995 m. vasario 21 d. daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo Nr. I-798 17 straipsniu“;

4.2. „Administracija tikrina bendrojo naudojimo objektų administratoriaus veiklą vadovaudamasi Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2019 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. D1-358 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. liepos 24 d. įsakymo Nr. D1-612 „Dėl butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūros ir kontrolės pavyzdinių taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ bei Ukmergės rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. 7-133 „Dėl butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūros ir kontrolės Ukmergės rajone taisyklių patvirtinimo“;

4.3. „Administracija, atsižvelgdama į rašto 4 dalies *Pateikti informaciją Pareiškėjos Skunde nurodytais klausimais* 4.2. punktą, kodėl pareiškėjai nebuvo pateikta informacija apie Bendrijai nuo 2008 m. sausio 31 d. (nuo socialinio būsto nuomos sutarties sudarymo) sumokėtus mokesčius / įmokas, informuoja, kad neturi pagrindo kaupti informacijos apie socialinio ar savivaldybės būsto nuomininkų mokamus mokesčius bendrijai, būsto administratoriui ar kitiems paslaugų tiekėjams. DNSB „A“, Administracijai, kaip turto savininkei, nebuvo pateikusi informacijos apie turimas Pareiškėjos skolas iki 2018 m. spalio 31 d. Darome prielaidą, kad Pareiškėja sutiko su visais bendrijos apskaičiuotais

mokesčiais ir juos mokėjo grynaisiais pinigais, todėl informacija apie skolas papildomai tikrinama nebuvo. Manytina, kad fizinis asmuo informaciją apie savo atliktus mokėjimus ir kitus pirkinius gali ir turi kaupti, sisteminti, archyvuoti pats ir tiek metų, kiek jam atrodo reikalinga ir naudinga“;

4.4. „Administracija, atsižvelgdama į rašto 4 dalies *Pateikti informaciją Pareiškėjos Skunde nurodytais klausimais* 4.3. punktą, paaiškinti, kodėl Pareiškėjai nepateikti konkretūs dokumentai – grynų pinigų mokėjimą Bendrijai patvirtinantys dokumentai ir mokesčių apskaičiavimo žiniaraščiai nuo 2008 m. sausio 31 d. ir pateikti Seimo kontrolierei paaiškinimus šiuo klausimu, informuoja, kad Pareiškėjai buvo pateikta informacija apie mokėjimus, kuriuos pateikė Bendrija“;

4.5. „Administracija, atsižvelgdama į rašto 4 dalies *Pateikti informaciją Pareiškėjos Skunde nurodytais klausimais* 4.4. punktą, informuoti, ar Savivaldybė, kaip socialinio būsto savininkė sudariusi socialinio būsto nuomos sutartį su Pareiškėja, kontroliavo šios sutarties ir Pareiškėjos įsipareigojimų pagal sutartį vykdymą (įskaitant su tuo susijusių mokesčių mokėjimą), jeigu kontroliavo – informuoti apie Pareiškėjos įsipareigojimų vykdymą, jeigu nekontroliavo – paaiškinti kodėl, informuoja, kad Lietuvos Respublikos 2014 m. spalio 9 d. įstatymo Nr. XII-1215 „Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti“ iki 2022 m. sausio 1 d. galiojusi redakcija nenumatė pareigos nuomotojui tikrinti ir kaupti informaciją apie susidariusias nuomininkų skolas“;

4.6. „Administracija, atsižvelgdama į rašto 4 dalies *Pateikti informaciją Pareiškėjos Skunde nurodytais klausimais* 4.5. punktą, pateikti dokumentus, pagrindžiančius Savivaldybės administracijos 2021-12-08 rašte Nr. (6.6) 18-5584 nurodytą teiginį, kad „B“ 2021-07-13 raštu Nr. SD-21-629 bei 2021-07-29 raštu Nr. SD-21-675 išsamiai ir aiškiai nurodė Pareiškėjai, kokiais Ukmergės rajono savivaldybės tarybos sprendimais yra nustatyti prašyme minimi mokesčiai, taip pat buvo nurodyti visi šių mokesčių už atskiras paslaugas dydžiai, pridedame UAB „B“ raštus Nr. SD21-629 ir SD21-675“;

4.7. „Administracija, atsižvelgdama į rašto 4 dalies *Pateikti informaciją Pareiškėjos Skunde nurodytais klausimais* 4.6. punktą, pateikti duomenis (kartu ir juos pagrindžiančius dokumentus), ar Savivaldybei atliekant Bendrijos pirmininko (daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų valdytojo) veiklos patikrinimus buvo / nebuvo fiksuota pažeidimų, susijusių su mokesčių Bendrijai apskaičiavimo tvarkos ir buhalterinės apskaitos tvarkymu; jei buvo – pateikti informaciją, kokių veiksmų Savivaldybė ėmėsi, kad jie būtų pašalinti, taip pat informuoti, ar šiuo metu jie yra pašalinti, informuoja, kad 2017 m. rugpjūčio 28 d. buvo atliktas bendrojo naudojimo objektų valdytojo veiklos patikrinimas DNSB „A“ ir jokių veiklos pažeidimų nerasta. Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų valdytojo veiklos patikrinimas atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2019 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. D1-358 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. liepos 24 d. įsakymo Nr. D1-612 „Dėl butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūros ir kontrolės pavyzdinių taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ bei Ukmergės rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. 7-133 „Dėl butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūros ir kontrolės Ukmergės rajone taisyklių patvirtinimo“ ir užpildomas daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų valdytojo veiklos patikrinimo aktas“;

4.8. „Administracija, atsižvelgdama į rašto 4 dalies *Pateikti informaciją Pareiškėjos Skunde nurodytais klausimais* 4.7. punktą, pateikti ir kitą informaciją, susijusią su Pareiškėjos skunde nurodytomis aplinkybėmis, jeigu, Savivaldybės administracijos nuomone, tokia informacija būtų reikšminga Skundo tyrimui, kreipėsi į UAB „B“, kad pateiktų žiniaraščius nuo

2021 m. gegužės mėnesio, kuomet perėmė bendrojo naudojimo objektų administravimą iš DNSB „A“ (pridedamas raštas Nr. SD22-35). Informuojame, kad šiuo metu yra vykdomas Vilniaus regiono apylinkės teismo sprendimas dėl Pareiškėjos iškeldinimo iš gyvenamojo būsto adresu <...>, Ukmergėje. Vykdomasis raštas perduotas antstoliui vykdymui.“

Tyrimui reikšmingos Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos

5. Su Skunde nurodytomis aplinkybėmis susijusios teisės aktų nuostatos:

5.1. Civilinio kodekso:

5.1.1. *4.83 straipsnis. Butų ir kitų patalpų savininkų teisės ir pareigos naudojantis bendrąja daline nuosavybe*

„3. Butų ir kitų patalpų savininkai (naudotojai) bendrojo naudojimo objektus privalo valdyti, tinkamai prižiūrėti, remontuoti ar kitaip tvarkyti. Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektams valdyti butų ir kitų patalpų savininkai steigia butų ir kitų patalpų savininkų bendriją arba [...]. Butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir šio kodekso 4.84 straipsnyje nustatyta tvarka paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūra ir kontrolę atlieka savivaldybės“;

5.1.2. *4.249 straipsnis. Iš administruojamo turto gautų pajamų naudojimas ir apskaita*

„3. Administratorius privalo leisti naudos gavėjui tikrinti sąskaitas ir kitus finansinės atskaitomybės dokumentus. Kiekvienas suinteresuotas asmuo gali kreiptis į teismą ir reikalauti paskirti administratoriaus veiklos ir pateiktos ataskaitos auditą.“

5.2. Seimo kontrolierių įstatymo:

5.2.1. *2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos*

„1. **Biurokratizmas** – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai. [...]“;

5.2.2. *4 straipsnis. Pagrindiniai Seimo kontrolierių veiklos principai*

„Seimo kontrolieriai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 5) nešališkumo ir teisingumo. Seimo kontrolieriai vienodai (lygiai teisingai) gina visus žmones, nepaisant jų tautybės, rasės, lyties, kalbos, kilmės, socialinės padėties, religinių įsitikinimų ar politinių pažiūrų. Seimo kontrolieriai savo veikloje yra objektyvūs ir teisingi; 6) proporcingumo. Seimo kontrolieriai, gindami žmogaus teises ir laisves, siekia išlaikyti pusiausvyrą tarp asmens privačių ir visuomenės interesų, gindami konkretaus asmens teises ir laisves – nepažeisti kitų žmonių teisių ir laisvių; [...]“;

5.2.3. *12 straipsnis. Seimo kontrolierių tiriami skundai*

„1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje [...]“;

5.2.4. *22 straipsnis. Seimo kontrolieriaus sprendimai*

„1. Seimo kontrolierius, atlikęs tyrimą, priima sprendimą: 1) pripažinti skundą pagrįstu; 2) atmesti skundą; 3) nutraukti skundo tyrimą. [...] 3. Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais.“

5.3. Viešojo administravimo įstatymo:

5.3.1. *1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas*

„1. Šis įstatymas nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; ūkio subjektų veiklos priežiūros pagrindines nuostatas; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. [...]“;

5.3.2. 2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„10. Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus. [...]“;

5.3.3. 3 straipsnis. Viešojo administravimo principai

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...] 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]“;

5.3.4. 11 straipsnis. Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas

„3. Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu: [...] 2) jis grindžiamas akivaizdžiai tikrovės neatitinkančiais faktais arba jeigu jo turinys nekonkretus ir nesuprantamas ir dėl to viešojo administravimo subjektas negali tokio prašymo ar skundo išnagrinėti; [...]“.

5.4. Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo:

5.4.1. 3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„3. **Duomenys** – užfiksuota informacija apie institucijos ar valstybės valdomo subjekto veiklą ar jos dalis, neatsižvelgiant į jos pateikimo būdą, formą (raštu arba elektronine forma ar kaip garso, vaizdo ar garso ir vaizdo įrašas) ir laikmeną, įskaitant registro duomenis, registro informaciją, registruoti pateiktus duomenis ir (arba) jų kopijas, valstybės informacinės sistemos duomenis. [...] 9. **Informacija** – žinios, kuriomis disponuoja institucija, atlikdama viešąsias funkcijas. [...]“;

5.4.2. 4 straipsnis. Institucijos ir valstybės valdomo subjekto pareiga teikti duomenis, įskaitant pakartotiniam naudojimui skirtus duomenis

„1. Institucijos ir valstybės valdomi subjektai privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams duomenis, įskaitant pakartotiniam naudojimui skirtus duomenis, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus. [...]“;

5.4.3. 6 straipsnis. Duomenų, įskaitant pakartotiniam naudojimui skirtus duomenis, teikimo principai

„1. Institucija ir valstybės valdomas subjektas, teikdami duomenis, įskaitant pakartotiniam naudojimui skirtus duomenis, vadovaujasi šiais principais: [...] 2) duomenų tikslumo – pareiškėjui teikiami duomenys turi atitikti institucijos ar valstybės valdomo subjekto disponuojamus duomenis; [...]“.

5.5. Vietos savivaldos įstatymo:

6 straipsnis. Savarankiškosios savivaldybių funkcijos

„Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: [...] 42) butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų

asmenų ir savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūra ir kontrolė pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintas pavyzdines taisykles.“

5.6. Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo:

5.6.1. *14 straipsnis. Bendrijos pirmininkas*

„6. Bendrijos pirmininkas atsako už: 1) bendrijos veiklos organizavimą ir jos tikslų įgyvendinimą; [...] 6) informacijos pateikimą butų ir kitų patalpų (pastatų) savininkams jų prašymu; [...] 7. Visi butų ir kitų patalpų (pastatų) savininkų raštu bendrijos pirmininkui pateikti prašymai, skundai ir kiti dokumentai registruojami ir nagrinėjami bendrijos įstatuose nustatyta tvarka. Bendrijos pirmininkas privalo per 10 darbo dienų nuo buto ar kitų patalpų (pastato) savininko kreipimosi gavimo dienos suteikti išsamią informaciją apie bendrijos organų sprendimus, bendrijos turta, kaupiamąsias lėšas, įmokas ir kitus privalomus mokėjimus, susijusius su bendrijos veikla [...]“;

5.6.2. *20 straipsnis. Bendrijos veiklos viešojo priežiūra ir kontrolė*

„1. Bendrijos valdymo organų veiklos priežiūrą ir kontrolę pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą atlieka savivaldybės. 2. Savivaldybės vykdomoji institucija ar jos įgaliotas asmuo turi teisę kontroliuoti, kaip bendrijos valdymo organai atlieka pagal šį įstatymą jiems priskirtas funkcijas, ir, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksu, surašyti administracinių nusižengimų protokolus, nagrinėti administracinių nusižengimų bylas ir skirti administracines nuobaudas arba perduoti administracinių nusižengimų bylas nagrinėti teismui“;

5.6.3. *21 straipsnis. Butų ir kitų patalpų (pastatų) savininkų teisės ir pareigos, susijusios su bendrosios dalinės nuosavybės teisės objektų valdymu, naudojimu, priežiūra ir atnaujinimu*

„1. Butų ir kitų patalpų (pastatų) savininkų teisės ir pareigos, susijusios su bendrosios dalinės nuosavybės teisės objektų valdymu, naudojimu, priežiūra ir atnaujinimu, yra nustatytos Civiliniame kodekse, šiame ir kituose įstatymuose, teisės aktuose ir bendrijos įstatuose. [...]. 4. Butų ir kitų patalpų (pastatų) savininkai turi teisę: [...] 1) be balsavimo teisės dalyvauti bendrijos visuotiniame susirinkime, teikti pasiūlymus ir gauti informaciją bendrijos veiklos ir valdymo klausimais; [...]; 4) gauti informaciją apie nustatytas įmokas bendrosios dalinės nuosavybės teisės objektams išlaikyti ir išsaugoti (remontuoti), kaupiamąsias lėšas pastatui (pastatams) atnaujinti, taip pat apie kitas su pastato (pastatų) priežiūra ir naudojimu susijusias įmokas; [...]“

5.7. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875, nustatyta:

45 punktas – „Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: 45.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti; 45.2. į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktuali klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti; 45.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka; 45.4. į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma.“

5.8. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. liepos 24 d. įsakyme Nr. D1-612 „Dėl butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūros ir kontrolės pavyzdinių taisyklių patvirtinimo“ nustatyta:

„4. Planinio valdytojo veiklos patikrinimo (toliau – planinis patikrinimas) tikslas – surinkti ir įvertinti informaciją ir duomenis apie valdytojo veiklą. [...] 12. Vykdamas planinį patikrinimą, tikrinama:

12.1. valdytojo paskyrimo ar išrinkimo atitiktis nustatytiems teisės aktų reikalavimams – tikrinami valdytojo paskyrimo ar išrinkimo dokumentai, nustatytos kadencijos laikymasis (pagal patalpų savininkų sprendimo protokolus, jungtinės veiklos sutartį, Juridinių asmenų registro, Nekilnojamojo turto registro duomenis); 12.2. patalpų savininkų, bendrijos narių apskaitos tvarkymas – ar yra patalpų savininkų, bendrijos narių sąrašai; jų atitiktis nustatytiems reikalavimams; 12.3. daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų aprašo (toliau – aprašas) sudarymas ir tvarkymas, jo atitiktis teisės aktų reikalavimams – ar aprašas sudarytas, ar jo forma atitinka teisės aktų reikalavimus; 12.4. daugiabučio namo (toliau – namas) bendrojo naudojimo objektų atnaujinimo pagal privalomuosius statinių naudojimo ir priežiūros reikalavimus planavimas ir lėšų kaupimo organizavimas – ar rengiami ir nustatyta tvarka teikiami patalpų savininkams ilgalaikiai ir metiniai planai, pasiūlymai dėl lėšų kaupimo namui atnaujinti, ar sukauptos lėšos laikomos atskiroje sąskaitoje ir naudojamos pagal paskirtį; 12.5. namo bendrojo naudojimo objektų priežiūros paslaugų ir atnaujinimo darbų pirkimų organizavimas – ar pirkimai organizuojami ir vykdomi teisės aktų nustatyta tvarka; 12.6. informacijos ir duomenų patalpų savininkams teikimas pagal teisės aktų reikalavimus – ar laikomasi nustatytų reikalavimų dėl informacijos ir duomenų teikimo patalpų savininkams ir skelbimo apie savo veiklą (internetu svetainėje, el. paštu, skelbimų lentoje ir kitais būdais), ar gauta (jei gauta, nurodomas skaičius) skundų dėl informacijos ir duomenų pateikimo patalpų savininkams; 12.7. metinės veiklos ataskaitos rengimas ir jos pateikimas patalpų savininkams – ar rengiamos metinės veiklos ataskaitos, ar nustatytais terminais ir tvarka teikiamos patalpų savininkams, ar jų turinys atitinka teisės aktų ar patalpų savininkų sprendimu nustatytus reikalavimus; 12.8. patalpų savininkų susirinkimų ir balsavimo raštu organizavimas – ar šaukiami teisės aktų nustatytais atvejais ar patalpų savininkų prašymu patalpų savininkų susirinkimai, ar organizuojamas balsavimas raštu; 12.9. dokumentų ir duomenų pateikimas viešam registru – ar administravimo, ar jungtinės veiklos sutarties sudarymo faktas registruotas Nekilnojamojo turto registre, ar bendrijos įsteigimo faktas registruotas Juridinių asmenų registre ir Nekilnojamojo turto registre; ar įstatymų nustatytais atvejais ir terminais Juridinių asmenų registre perregistruojami juridinio asmens (bendrijos) įstatai; 12.10. ar valdytojas taiko nustatytus tarifus (namo bendrojo naudojimo objektų administravimo, techninės priežiūros, namo šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūros (eksploatavimo), lifto naudojimo ir priežiūros, bendrojo naudojimo patalpų valymo ir kitus bendrijos narių ar patalpų savininkų nustatytus tarifus); 12.11. ar bendrojo naudojimo objektų administratorius yra apsidraudęs civilinės atsakomybės draudimu.

[...]

15. Neplaninio valdytojo veiklos patikrinimo (toliau – neplaninis patikrinimas) tikslas – įvertinti faktus ar aplinkybes, dėl kurių buvo inicijuotas neplaninis patikrinimas, ir užkirsti kelią naujiems teisės aktų nuostatų pažeidimams atsirasti. 16. Neplaninis patikrinimas gali būti atliekamas savivaldybės vykdomajai institucijai gavus patalpų savininko skundą ar kilus pagrįstiems įtarimams dėl valdytojo veiksmų ar neveikimo, kurie gali prieštarauti teisės aktų, reguliuojančių jo veiklą, nuostatoms, taip pat siekiant patikrinti, ar buvo pašalinti ankstesnio valdytojo veiklos patikrinimo metu nustatyti trūkumai. Neplaninis patikrinimas pradedamas savivaldybės administracijos direktoriaus ar jo įgalioto asmens motyvuotu sprendimu. 17. Savivaldybės vykdomoji institucija, gavusi patalpų savininko skundą, jį įvertina ir per 20 darbo dienų nuo jo gavimo priima sprendimą pradėti ar nepradėti neplaninį patikrinimą ir apie priimtą sprendimą raštu informuoja skundą pateikusį asmenį. [...]. 18. Savivaldybės vykdomoji institucija, vertindama skundą, turi teisę raštu kreiptis į valdytoją dėl informacijos ir duomenų, juos pagrindžiančių dokumentų ir paaiškinimų pateikimo. Terminas informacijai, duomenims ir juos pagrindžiantiems dokumentams ir paaiškinimams pateikti negali būti trumpesnis kaip 5 darbo dienos ir ilgesnis kaip 10 darbo dienų nuo tokio prašymo valdytojui įteikimo dienos. 19. Savivaldybės vykdomoji institucija gali priimti sprendimą nepradėti neplaninio patikrinimo, jei pagal skunde nurodytas aplinkybes ir turimą informaciją ir duomenis yra aišku, kad

galimas teisės aktų reikalavimų nesilaikymas ir (arba) netinkamas pareigų vykdymas yra mažareikšmis, t. y. remiantis teisingumo ir protingumo principais pažeidimas vertintinas kaip formalus ir (ar) nereikšmingas, nėra kartotinis ir neturėjo reikšmingos įtakos patalpų savininkų teisėms ir teisėtiems interesams. Neplaninis patikrinimas nepradedamas, jeigu skunde nurodytos aplinkybės nėra susijusios su bendrojo naudojimo objektų valdytojo veiklos priežiūra ir kontrole. [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

6. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika:

6.1. Konstitucinis Teismas (toliau vadinama ir – KT) 2004-12-13 nutarime, priimtame byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03, konstatavo:

„[...]„Konstitucijos 120 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad savivaldybės pagal Konstitucijos ir įstatymų apibrėžtą kompetenciją veikia laisvai ir savarankiškai. Savivaldybių savarankiškumas ir veiklos laisvė pagal Konstitucijos bei įstatymų apibrėžtą kompetenciją – konstituciniai principai (Konstitucinio Teismo 2002-12-24 nutarimas). Konstitucijos nuostata, kad savivaldybės pagal Konstitucijos bei įstatymų apibrėžtą kompetenciją veikia laisvai ir savarankiškai, vertintina kaip šių vietos bendruomenių dalyvavimo valdant šias teritorijas garantija (Konstitucinio Teismo 2001-06-28, 2002-12-24 nutarimai). Kartu pažymėtina, jog Konstitucijos 120 straipsnio 2 dalies nuostatos, kad savivaldybės veikia laisvai ir savarankiškai, negalima atsieti nuo toje pačioje dalyje įtvirtintos nuostatos, kad *savivaldybių veikimo laisvė ir savarankiškumas yra saistomi Konstitucijoje bei įstatymuose apibrėžtos jų kompetencijos* (Konstitucinio Teismo 2000-06-13, 2002-12-24 nutarimai).

Pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuriuo būtų paneigiama galimybė savivaldybėms įgyvendinti savo kompetenciją, tiesiogiai įtvirtintą Konstitucijoje. Jeigu Konstitucijoje *ar įstatymuose tam tikros funkcijos yra priskirtos savivaldybėms, tai savivaldybės ir vykdo šias funkcijas ta apimtimi, kuria šios yra joms priskirtos*. [...] Tačiau pabrėžtina, kad ir tos funkcijos, kurios priklauso išimtinai savivaldybėms, yra reglamentuojamos įstatymais. Nė viena iš šių funkcijų nereiškia, kad savivaldybės atitinkamoje srityje yra absoliučiai savarankiškos (Konstitucinio Teismo 2002-12-24 nutarimas)“; [...].“

6.2. KT 2008-10-30 nutarime konstatavo:

„[...] [...] valstybės institucijos, priimdamos sprendimus [...], privalo laikytis Konstitucijos normų ir principų ir jokiais aplinkybėmis negali veikti *ultra vires*, t. y., viršydamos savo įgaliojimus. Valstybės institucijų ar pareigūnų veikimas *ultra vires* negali būti be išlygų tapatinamas su pačios valstybės veikimu. [...]“

7. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama ir – LVAT) praktika:

7.1. 2013-05-16 nutartyje administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-617/2013 nurodyta:

„[...] viešojo administravimo subjektas, yra saistomas gero administravimo principo imperatyvų. Šis principas įtvirtintas svarbiausiuose nacionalinio lygmens (žr. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalies nuostatą, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms) bei tarptautiniuose dokumentuose (Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartijos 41 str. ir kt.). Iš gero administravimo principo išplaukia, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, privalo dirbti rūpestingai ir veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Pagal gero administravimo principą valstybės institucijos turi vykdyti procedūrą nešališkai ir objektyviai. Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio nuostatos įpareigoja viešojo administravimo subjektus priimtame administraciniame sprendime nurodyti pagrindinius faktus, argumentus ir įrodymus, pateikti teisinį pagrindą, motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Be to, ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo

subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr. LVAT 2010 m. spalio 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1037/2010, 2008 m. birželio 12 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-700/2008, 2009 m. balandžio 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-422/2009)“;

7.2. 2018-02-26 nutartyje administracinėje byloje Nr. P-5-50-502/2018 nurodyta:

„Viešojoje teisėje veikiančys įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgalinimus, kurie jiems yra suteikti konkrečiomis teisės aktų nuostatomis, o plečiamas valdymo institucijų kompetencijos aiškinimas yra negalimas. Tokios institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, privalo veikti tik taip, kaip numato teisės aktai, priešingu atveju būtų pažeistas viešojo administravimo subjektui taikytinas bendrojo draudimo principas – veikti taip, kaip nėra leidžiama. [...]“;

7.3. 2021-03-24 nutartyje administracinėje byloje Nr. eA-1826-629/2021 nurodyta:

„Pastebėtina, kad atsakovas, kaip viešojo administravimo subjektas, savo veikloje taip pat turi vadovautis ir VAĮ nuostatomis. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje numatytais principais yra grindžiamas geras viešasis administravimas (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 30 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁹²-1978/2012). Tinkamas, atsakingas valdymas, kaip ne kartą akcentuota Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje, yra neatsiejamas nuo gero administravimo reikalavimų (žr., pvz., 2015 m. gruodžio 21 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą administracinėje byloje Nr. I-7-552/2015). Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas, be kita ko, įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. liepos 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015). Formaliai ir biurokратиškai vykdomos viešojo administravimo funkcijos nesiderina su gero administravimo principu (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. birželio 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-2150-492/2015). Gero administravimo principas reikalauja, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, veiktų rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Šis principas suponuoja taip pat tai, kad viešojo administravimo subjektas turi pareigą pateikti suinteresuotam asmeniui objektyvią ir teisingą informaciją jį dominančiu klausimu (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. birželio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-2142-624/2015)“;

7.4. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, taikant Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo normas, apibendrinimo (LVAT biuletenis Nr. 31):

„LVAT, aiškindamas tikslumo principą, darė išvadą, jog valstybės ir savivaldybių institucija ar įstaiga turi pateikti tik tokią informaciją, kuria ji disponuoja pagal savo kompetenciją. Todėl kilus ginčui, kai atitinkama institucija neteikia prašomos informacijos, turi būti vertinama, ar institucija disponuoja prašoma informacija. Nustačius, jog nėra paneigta, kad atsakovas objektyviai negalėjo pateikti prašomos informacijos, konstatuotina, jos atsakovas Įstatymo nuostatų nepažeidė (žr. 2012 m. lapkričio 15 d. sprendimo administracinėje byloje Nr. A492-2697/2012, 2013 m. sausio 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A442-2940/2012, taip pat žr. 2010 m. balandžio 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A442-449/2010). Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos neprivalo teikti informacijos, kurios neturi (žr. 2015 m. balandžio 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-368-438/2015, 2015 m. birželio 17 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1265-624/2015) [...]“.

Tyrimo išvados

8. Pareiškėja Skundu kreipėsi į Seimo kontrolierę dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų galimai netinkamų veiksmų nagrinėjant jos 2021-08-23 kreipimuisi ir neteikiant prašomos informacijos (dokumentų) – grynųjų pinigų mokėjimą Bendrijai patvirtinančių dokumentų, mokesčių apskaičiavimo žiniaraščių nuo 2008-01-31.

Dėl Pareiškėjos Skunde nurodytų aplinkybių Seimo kontrolierė kreipėsi į Savivaldybės administraciją, prašydama pateikti paaiškinimus.

9. Iš Seimo kontrolieriui tyrimo metu pateiktos informacijos nustatyta, kad Pareiškėja su 2021-07-20 prašymu kreipėsi į Bendrijos pirmininkę dėl dokumentų (įskaitant ir tuos, dėl kurių nepateikimo pradėtas ir šis tyrimas, t. y. – grynųjų pinigų mokėjimą Bendrijai patvirtinančių dokumentų, mokesčių apskaičiavimo žiniaraščių nuo 2008-01-31) pateikimo.

Įvertinus prie Skundo pateiktų Savivaldybės administracijos atsakymų ir dokumentų turinį bei jos paaiškinimus konstatuotina, kad Savivaldybės administracija, reaguodama į problemą, pateikė Pareiškėjai informaciją ir dokumentus apie nuo 2019-01-01 iki 2021-11-01 jai priskaičiuotus ir apmokėtus mokesčius. Taip pat pridėjo Bendrijos pirmininkės atsakymą, kuriame buvo paaiškinta, kad prašomos informacijos apie ankstesnio laikotarpio (2008-01-01–2018-12-31) Bendrijos apskaičiuotus mokėtinus mokesčius bei buto nuomininko atliktus mokėjimus pateikti negali, kadangi tokia informacija jai pradėjus eiti Bendrijos pirmininkės pareigas nebuvo perduota.

Kartu nustatyta, kad Pareiškėjai yra pateiktas UAB „B“ 2021-07-13 raštas, kuriame nurodytas paslaugų kainų ir jų nustatymo teisinis pagrindas.

10. Atsižvelgus į tyrimo metu nustatytas aplinkybes, atkreiptinas dėmesys, kad, pagal Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas nuostatas, institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams dokumentus (informaciją), išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus. Šiame kontekste Seimo kontrolierė atkreipia dėmesį, kad to paties teisės akto 3 straipsnio 5 dalyje reglamentuojama *informacijos sąvoka*, pagal kurią informacija yra laikytinos žinios, kuriomis disponuoja institucija, vykdydama viešąsias funkcijas. Atitinkamai Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2 punkte įtvirtintas dokumentų tikslumo principas, reiškiantis, jog pareiškėjui teikiami dokumentai (informacija) turi atitikti institucijos disponuojamus dokumentus (informaciją). Taigi, institucijos (įtraukiant ir Savivaldybės administraciją) privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams tik tą informaciją (dokumentus), kuria savo veikloje jos disponuoja, vykdydamos viešąsias funkcijas.

Iš tyrimo metu Savivaldybės administracijos pateiktų paaiškinimų ir dokumentų turinio nustatyta, kad Pareiškėjos prašoma pateikti informacija apie 2008-01-01–2018-12-31 laikotarpiu jos Bendrijai galimai sumokėtus mokesčius nei Savivaldybės administracija, nei Bendrija nedisponuoja.

Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėja siekia gauti informaciją būtent apie Bendrijos, o ne Savivaldybės veiklą, taip pat akcentuotina, kad, vadovaujantis Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo 5 straipsnio nuostatomis, institucija privalo teikti pareiškėjams visą informaciją apie savo (ne kito subjekto (Bendrijos) veiklą).

Vis dėlto, įvertinus Savivaldybės administracijos pateiktuose paaiškinimuose nurodytą argumentą, kad Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymas (iki 2022 m. sausio 1 d. galiojusi redakcija) nenumatė Savivaldybei (nuomotojui) pareigos tikrinti ir kaupti informaciją apie susidariusias nuomininkų skolas (šios pažymos 4.5 punktas), atkreiptinas dėmesys, kad, vadovaujantis valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo principais (visuomeninės naudos, efektyvumo, racionalumo), valstybės ir savivaldybių turtas turi būti valdomas, naudojamas ir juo disponuojama rūpestingai ir racionaliai, todėl, Seimo kontrolierės nuomone, Savivaldybė, būdama rūpestinga savivaldybės turto valdytoja, privalo domėtis, kaip socialinio būsto

nuomininkai vykdo sutartinius įsipareigojimus, atlieka mokėjimus ir atsižvelgti į tai, kad nuomininkui nesumokėjus ši mokėjimo prievolė gali tekti būsto savininkui (Savivaldybei).

11. Pažymėtina, kad Savivaldybė daugiabučio namo valdytojų veiklos priežiūrą ir kontrolę vykdo vadovaudamasi Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. liepos 24 d. įsakymu Nr. D1-612 „Dėl butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūros ir kontrolės pavyzdinių taisyklių patvirtinimo“. Šio teisės akto 12 punkte aiškiai apibrėžta, kokią informaciją ir duomenis apie daugiabučio namo valdytojų veiklą Savivaldybė tikrina. Iš esmės Savivaldybė, gavusi skundą dėl daugiabučio namo valdytojo veiklos, tikrina ir vertina, ar valdytojo veiksmai ar neveikimas gali prieštarauti teisės aktų, reguliuojančių jo veiklą, nuostatoms.

Savivaldybei priskirtos bendrijų pirmininkų veiklos priežiūros ir kontrolės funkcijos vykdymas neapima finansinių dokumentų turinio tikrinimo. Šią poziciją patvirtina ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuomonė, kuri buvo išreikšta ne vieną kartą nagrinėjant panašaus pobūdžio situacijas dėl savivaldybių vykdomos daugiabučių namų valdytojų priežiūros ir kontrolės funkcijų apimties.

Atkreiptinas dėmesys, kad savivaldybėms yra garantuojama veiklos laisvė ir savarankiškumas įgyvendinant Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymais jiems priskirtas funkcijas. Konstitucijos 120 straipsnio 2 dalies nuostatos, kad savivaldybės veikia laisvai ir savarankiškai, negalima atsieti nuo toje pačioje dalyje įtvirtintos nuostatos, kad savivaldybių veikimo laisvė ir savarankiškumas yra saistomi Konstitucijoje bei įstatymuose apibrėžtos jų kompetencijos. Jeigu Konstitucijoje ar įstatymuose tam tikros funkcijos yra priskirtos savivaldybėms, tai savivaldybės ir vykdo šias funkcijas ta apimtimi, kuria šios yra joms priskirtos, ir negali veikti *ultra vires* (pažymos 6.1, 6.2 ir 7 punktai).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo 21 straipsnio 1 ir 4 dalimis, butų ir kitų patalpų (pastatų) *savininkai* turi teisę gauti informaciją bendrijos veiklos ir valdymo klausimais, taip pat informaciją apie nustatytas įmokas bendrosios dalinės nuosavybės teisės objektams išlaikyti ir išsaugoti (remontuoti), kaupiamąsias lėšas pastatui (pastatams) atnaujinti, taip pat apie kitas su pastato (pastatų) priežiūra ir naudojimu susijusias įmokas, o bendrijos pirmininkas privalo per 10 darbo dienų nuo buto ar kitų patalpų (pastato) savininko kreipimosi gavimo dienos suteikti išsamią informaciją apie bendrijos organų sprendimus, bendrijos turtą, kaupiamąsias lėšas, įmokas ir kitus privalomus mokėjimus, susijusius su bendrijos veikla.

Iš Seimo kontrolieriui pateiktos medžiagos nustatyta, kad Bendrijos pirmininkė pateikė Savivaldybei (buto savininkei) duomenis apie nuomininkės (Pareiškėjos) nuo 2019-01-01 iki 2021-11-01 atliktus mokėjimus, taip pat paaiškinimus, kodėl negali pateikti duomenų už ankstesnį laikotarpį (2008-01-01–2018-12-31) (nes jais nedisponuoja).

Nesant duomenų, kad Savivaldybės administracija turi šią informaciją (dokumentus), nėra pagrindo tvirtinti, kad ji nevykdo reikalavimo pateikti jos (jų) Pareiškėjai.

Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjai buvo pateikti dokumentai, kuriuos turėjo Savivaldybės administracija ir Bendrija (apie nuo 2019-01-01 iki 2021-11-01 jai priskaičiuotus mokesčius), o tyrimo metu pateikti paaiškinimai, kodėl negali būti pateikti likusieji dokumentai (nes nei Savivaldybės administracija, nei Bendrija jais nedisponuoja), sprendžiama, kad skundžiamos aplinkybės išnyko. Išnykus skundžiamoms aplinkybėms, Seimo kontrolierė turi teisę nutraukti Skundo tyrimą.

Seimo kontrolierės sprendimo priėmimui taip pat turi reikšmės ir tyrimo metu nustatyta aplinkybė, kad socialinio būsto nuomos sutartis su Pareiškėja yra pasibaigusi 2019-09-30, jai geruoju

neiškėlus iš buto pasibaigus sutarčiai, įsiteisėjusiu teismo sprendimu ji yra iškeldinama. Be to, Pareiškėja prašo pateikti daugiau kaip 10 metų senumo dokumentus. Pažymėtina, kad, pagal Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. V-100 patvirtintas Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodyklės 10.5 papunktį, ūkinę operaciją ar ūkinį įvykį patvirtinantys apskaitos dokumentai saugomi 10 metų.

Taip pat Savivaldybės administracijai nebuvo pateikta duomenų apie tai, kad Pareiškėja turėtų įsiskolinimų iki 2018-12-31 (t. y. laikotarpiu, už kurį prašoma dokumentų), todėl nėra aišku, koku tikslu jai reikalingi dokumentai nesant ginčo dėl skolos. Pažymėtina, kad nuo 2021-05-01 namą administruoja administratorius UAB „B“, kuris 2021-07-13 raštu yra paaiškinęs Pareiškėjai dėl paslaugų kainų ir nurodęs jų nustatymo teisinį pagrindą.

12. Papildomai atkreiptinas Pareiškėjos ir Savivaldybės administracijos dėmesys į tai, kad Seimo kontrolieriai savo veikloje, be kita ko, vadovaujasi nešališkumo ir teisingumo bei proporcingumo principais. Atsižvelgiant į tai, vertindami asmenų skundus, Seimo kontrolieriai privalo atsižvelgti ne tik į viešojo administravimo subjektų, bet ir į pareiškėjų veiksmus, t. y. į tai, ar pareiškėjai, įgyvendindami savo teises kreiptis į viešojo administravimo subjektus, sąžiningai naudojami jiems suteiktomis teisėmis ir jomis nepiktnaudžiauja.

Atkreiptinas dėmesys, kad laikotarpiu nuo 2019 m. Seimo kontrolierių įstaigoje buvo gauta 311 Pareiškėjos kreipimūsi, iš kurių 82 registruoti skundais, kiti kreipimaisi buvo susiejami su skundais kaip papildomi dokumentai. Pagrindiniai klausimai, dėl kurių Pareiškėja skundėsi Seimo kontrolieriui, yra susiję su Savivaldybės administracijos 2018 m. priimtu sprendimu nutraukti su ja socialinio būsto nuomos sutartį, teismo sprendimu dėl jos iškeldinimo ir šio sprendimo vykdymu. Kiti Pareiškėjos skundai iš esmės buvo susiję su šiais klausimais, Pareiškėjai išreiškiant nepasitenkinimą dėl sprendimų nutraukti socialinio būsto nuomos sutartį, iškeldinti ją iš socialinio būsto ir vykdomo iškeldinimo. Paaiškinimai šiais klausimais Pareiškėjai buvo teikiami daugeliu Savivaldybės raštų ir Seimo kontrolierės raštų, pažymų.

13. Skundo aplinkybių kontekste taip pat vertėtų akcentuoti, kad Savivaldybės administracijos kompetencijai nepriskirta vykdyti Bendrijos buhalterinės apskaitos kontrolės ir tikrinti jos finansinius dokumentus. Pareiškėją informuojame, kad teisės aktai nustato daugiabučio namo butų ir kitų patalpų savininkams teisę tikrinti daugiabučio namo valdytojo pateiktas sąskaitas ir kitus finansinės atskaitomybės dokumentus, o *kiekvienam suinteresuotam asmeniui* ir teisę kreiptis į teismą ir reikalauti paskirti bendrijos veiklos ir pateiktos ataskaitos audita. Taigi, išvelgusi galimus buhalterinės apskaitos pažeidimus, Pareiškėja gali kreiptis į teismą, taip pat pranešti apie galimus pažeidimus atitinkamoms institucijoms (prokuratūrai, Valstybinei mokesčių inspekcijai).

14. Apibendrinus pirmiau pateiktas išvadas, kad Pareiškėjai buvo pateikti dokumentai, kuriuos turėjo Savivaldybės administracija ir Bendrija (apie nuo 2019-11-01 iki 2021-11-01 jai priskaičiuotus mokesčius), ir pateikti paaiškinimai, kodėl negali būti pateikti likusieji dokumentai (nes nei Savivaldybės administracija, nei Bendrija jais nedisponuoja), tyrimo metu išnykus skundžiamoms aplinkybėms, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalimi (skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės), darytina išvada, kad Pareiškėjos Skundo tyrimas nutraukiamas.

15. Vis dėlto, atsižvelgiant į tai, kad detalesni paaiškinimai dėl netekiamų dokumentų buvo pateikti tik po pakartotinių kreipimūsi, vertėtų atkreipti Savivaldybės administracijos dėmesį į Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintą išsamumo principą, kuris reiškia, kad viešojo administravimo

subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.

Pagal LVAT suformuotą praktiką, gero administravimo principas reikalauja, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, veiktų rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Šis principas suponuoja ir tai, kad viešojo administravimo subjektas turi pareigą pateikti suinteresuotam asmeniui objektyvią ir teisingą informaciją jį dominančiu klausimu (šios pažymos 7.3 punktas). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatos įpareigoja viešojo administravimo subjektus priimtame administraciniame sprendime nurodyti pagrindinius faktus, argumentus ir įrodymus, pateikti teisinį pagrindą, motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas (šios pažymos 7.1 punktas).

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

16. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu ir 22 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundo dėl Ukmergės rajono savivaldybės atsakingų pareigūnų galimai netinkamų veiksmų nagrinėjant jos 2021-08-23 kreipimuisi, netinkamai vykdant Bendrijos kontrolę ir priežiūrą tyrimą nutraukti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

17. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja Savivaldybės administracijai:

imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjų prašymai (skundai) būtų nagrinėjami laikantis gero administravimo ir Viešojo administravimo įstatyme įtvirtinto išsamumo principo (atsakymai būtų motyvuoti ir aiškūs).

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus Seimo kontrolieriui pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., **ne vėliau kaip per 30 dienų nuo rekomendacijos gavimo dienos**, pateikiant informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus.

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė